

7. september 2020

J. nr. 01.05.18A50-0007

Referat fra møde med Vandråd Bornholm den 10. august 2020

Tilstede

Erik Thorsen (Danmarks Sportsfiskerforbund), Morten Drews (Vandpleje Bornholm), Hans Kurt Pedersen og Kåre Kristiansen (Dansk Ornitologisk Forening Bornholm).

Fra Center for Natur, Miljø og Fritid: Michael Brandt-Bernbom, Ole Holm Pedersen og Tine Kent Egedal.

Afbud

Frederik Tolstrup.

Vandrådsarbejdet har stået stille under Coronakrisen. Miljøstyrelsen har i mellemtiden, forlænget fristen for indberetning af forslag til indsatser til 3. vandplanperiode til den 22. november 2020.

Kommunen har siden sidste vandrådsmøde foretaget besigtigelse af lokaliteterne til de projektforslag, som har været foreslået af vandrådet. Der har alene været foretaget besigtigelse af de projekter, der ligger i målsatte vandløb og som er i risiko for manglende målopfyldelse (minimum god økologisk tilstand). Dette er sket i overensstemmelse med den opgave som kommunen og vandrådet har været stillet af Miljøstyrelsen.

Der blev taget billeder på samtlige lokaliteter og kommunen har efterfølgende udarbejdet et billeddokument, som redegør for projektområdet og opstiller projektforslag. Billeddokumentet er vedlagt som bilag.

Som aftalt ved sidste vandrådsmøde, foretager kommunen ved dette vandrådsmøde en gennemgang af projekterne. Det sker med afsæt i billeddokumentet. Ved gennemgangen af projekterne drøftes projektilokaliteterne og projektforslagene.

Projektgennemgang

Grødby Å:

Der er en spærring markeret, som ikke eksisterer ved Grødby gård, Kommunen vil bede Miljøstyrelsen om at fjerne den i forbindelse med indberetning af fejl i Miljø GIS.

Vandrådet har ytret bekymring for, at Grødby Å forekommer spildevandspåvirket. Dette forhold har kommunen undersøgt. Åkirkeby leder spildevand til Boderne Renseanlæg. For at sikre, at renseanlægget ikke bliver overbelastet i perioder med meget nedbør, har Forsyningen etableret 3 overløbsbassiner til spildevand. 2 af disse bassiner, som ligger øst for Åkirkeby, leder til Grødby Å.

Kommunen har kontaktet Bornholms Forsyning for at få indsigt i, hvor hyppigt der er overløb og hvor meget spildevand, der ledes ud. Forsyningen har ikke noget måleudstyr på bassinerne og kan derfor ikke oplyse om hverken hyppighed eller kvantitet.

Vandrådet drøftede problemstillingen vedrørende udledning af spildevand til de bornholmske vandløb kontra de vandløb, hvis økologiske tilstand er kritisk og kræver indsatser på vandløbsområdet i henhold til indsatsbekendtgørelsen. Kommunen sigter mod, at:

- 1: Der udarbejdes en oversigt over de spildevandspåvirkede vandløb.
- 2: At det klarlægges i hvilket omfang vandløbene er spildevandspåvirket (estimat oplyst af BEOF).
- 3: At der lægges en slagplan for, hvordan dette forhold kan forbedres, når den nye spildevandsplan udarbejdes.

Kommunen oplyser, at der er forhold vedrørende overløb fra hhv. pumpestationer og overløbsbassiner, som kræver en nøjere gennemgang. Herunder er der gennemgående et behov for fremadrettet monitorering.

Michael oplyser følgende: Da BEOF er ved at implementere separation af kloakledningsnettet flere steder på øen, bevirker dette, at der kan være noget forsinkelse i at forbedre forholdene. Dette skyldes, at det ikke giver mening at bekoste udbygning af eksempelvis bassinerne, hvis der er igangværende arbejde med at separatkloakere. Bornholmerne må derfor tolerere et vist antal overløb indtil man har etableret separatkloakeringen. Det er en meget stor og tidskrævende investering at kloakseparere.

En forbedring af forholdene forudsætter derfor politisk bevågenhed og økonomisk fundament til at sætte ekstra ind på spildevandsområdet.

Gennemgang af billeddokumentet med de foreslåede projekter

Dammebæk

Ved Kjødtytjan:

Se beskrivelse i billeddokumentet. Det foreslåede projekt ved Kjødtytjan, omhandler hævnning af vandløbsbunden ved vejunderføringen. Der er allerede lagt en del sten ud og afstanden mellem rør og vandspejl vurderes at være passabel for fisk af vandløbsmyndigheden. Projektet er for lille til at være et vandplanprojekt. Projektet bliver ikke indberettet til Miljøstyrelsen. Ingen bemærkninger fra vandrådet.

v. Golfbanen:

Se beskrivelse i billeddokumentet. Vandrådet bifaldt projektet.

Tt. Nydams Å fra Åker plantage

Se beskrivelse i billeddokumentet. Ved mølleanlægget Almindingsvej 27, kan vandløbsbunden hæves med sten, så dæmningen bliver passabel for opadgående fisk. Ejeren har sagt ok for projektet. Der er ikke registreret en spærring i MiljøGIS på lokaliteten. En gennemførelse af projektet forudsætter at spærringen bliver registreret, da projektet ellers bliver for dyrt i forhold til de midler som pt. er tilgængelige. Vandrådet bifaldt projektet.

Vellens Å nedre:

Ved lufthavnen

Se beskrivelse i billeddokumentet. Ved udløbet af rørunderføringen under lufthavnen foreslås det, at vandløbet snævres ind og vandløbsbunden hæves således, at røret bliver passabelt for opadgående fisk. Miljøstyrelsen har registreret en spærring ved udløbet på kommunens anmodning. Projektet forudsætter, at lufthavnsmyndighederne og ledelsen i lufthavnen mener, at der kan gives adgang til at gennemføre projektet

inden for lufthavnsområdet. Kommunen vil rette henvendelse til lufthavnen før en eventuel indberetning af projektet.

Vandrådet bifaldt projektet.

V. grusgrav sø

Se beskrivelse i billeddokumentet. Kommunen foreslår at fjerne en spærring, som har haft til funktion at opstemme vandet fra vandløbet i tilstødende sø. Vandrådet bifaldt projektet.

Nedstrøms Skrædderbakkevejen

Se beskrivelse i billeddokumentet. Udlægning af gydegrus/sten. Vandrådet bifaldt projektet.

Blykobbe Å:

Kommunen vurderer ikke, at der er behov for at udlægge gydegrus ved lille og st. Gadegårdsvej.

Vandrådet accepterede.

Spællinge Å:

Den ikke eksisterende spærring (ROS-625) vil blive indberettet til Miljøstyrelsen.

Søbækken:

Kommunen vil komme med et oplæg til et projektet i Søbækken omkring kolonihaverne i Nexø. Kommunen overvejer, om linjeføringen for vandløbet måske kan snoes ind over kommunens arealer (på modsatte bred af kolonihaverne). Dette kan måske også bidrage til begrænse de gener med oversvømmelser, som præger området lokalt. Det overvejes også at lægge skjulesten ud opstrøms vejunderføringen på kommunens areal, hvor der tidligere har ligget sten, som kommunen har taget op i forbindelse med vedligehold.

Vandrådet bifaldt projektet.

Opsamling

Ved gennemgang af projekterne konkluderes det, at der er 5 egnede projekter, som falder inden for opgavebeskrivelsen og som har en størrelsesorden, hvor det vil være aktuelt at indberette. Projektet i Søbækken er endnu ikke beskrevet.

Kommunen er blevet stillet følgende opgave af Miljøstyrelsen:

Hovedvandområde Bornholm

At restaurere minimum: 57 km vandløb.

At fjerne minimum 1 spærring.

Økonomisk ramme: 7.370.000 kr.

I nedenstående skema ses fordelingen af de projekter, der kan indberettes:

Vandløb	Indsats	Længde vandløb, der restaureres	Pris
Dammebæk	Ved Golfbanen: Hæve vandløbsbund	Ca. 0,5 km	16.800 kr.
Tt. Nydams Å fra Åker Plantage	Mølleanlæg Almindingsvej 27: Fjerne spærring ved at hæve vandløbsbund. Projektet kan kun gennemføres, hvis	Opstrøms: 2,2 km	30.000 kr.

	indsatsen registreres som en spærring i Miljø GIS, da projektet ellers er for dyrt.		
Vellens Å ved lufthavnen	Fjerne spærring ved rørdløb ved snævre vandløbet ind og hæve vandløbsbunden ved udlægning af sten.	Opstrøms: 1 km	100.000 kr.
Vellens Å ved grusgravssøen Rønne.	Fjerne dæmning (registreret spærring) Lægge sten og gydegrus frem mod Skrædderbakkevejen. Et eller to projekter.	Opstrøms: 1,4 km	40.000 kr.
Søbækken	Hæve vandløbsbunden og sno vandløbet ved kolonihaverne i Nexø. Lægge skjulesten ud opstrøms Mosevej på kommunens areal.	Kan ikke vurderes før der er en projektbeskrivelse.	Kan ikke vurderes før der er en projektbeskrivelse.
		I alt: ca. 5,1 km.	I alt: ca. 186.000 kr.

Da de egnede projekter ikke lever op til opgavebeskrivelsen om at finde 57 km vandløbsstrækning på Bornholm, hvor der kan foretages restaurering, foreslog vandrådet, at kommunen genoptager de gamle vandplanprojekter, som ikke har været mulige at gennemføre tidligere.

Der er her tale om projekter i følgende vandløb:

Læså, Lille Å ved Brodal, Blåkilde bæk, Kæmpe Å, Flisebæk, Henrike bæk, Tejn Å, Muleby Å og Samsing Å.

Hovedparten af projekterne har omhandlet genåbning af rørlagte strækninger.

Kommunen har hertil følgende bemærkninger:

Kommunen har ikke fået tilsagn til at gennemføre ovenstående projekter fordi projekterne ikke var omkostningseffektive. Det vil sige, at projekterne var for dyre at gennemføre i forhold til de midler, som staten kan stille til rådighed.

Kommunen vil ikke kunne indberette hovedparten af projekterne som led i restaureringen af 57 km vandløb. Det skyldes, at de enten er udgået af indsatsbekendtgørelsen eller ikke lader sig indberette, da vandløbet allerede opfylder miljømålet.

I tilfælde af, at projektet ligger i et målsat vandløb, som ikke opfylder målsætningen om god økologisk tilstand, vil projektet med meget stor sandsynlighed stadig ikke være omkostningseffektivt. Dermed kan projektet ikke indberettes. De gamle vandplanprojekter lader sig med andre ord ikke genoptage.

Da vandrådet i samarbejde med kommunen, ikke har opfyldt hele opgavebeskrivelsen som Miljøstyrelsen har pålagt os, dvs. at foreslå restaureringsindsatser i 57 km vandløb (målsat til god økologisk tilstand og i risiko for

manglende målopfyldelse), skal vandrådet forberede sig på, at Miljøstyrelsen selv foretager en udpegning af de resterende indsats for at opfylde målet om at restaurere i alt 57 km vandløb.

Øvrige indsatser

Kommunen har mulighed for at foretage en indberetning af projektforslag, som ligger uden for den økonomiske ramme. Projekterne skal ligge i målsatte vandløb og projekterne skal være omkostningseffektive.

Kommunens bemærkninger til dette:

Projektet i Kæmpeåen er ikke omkostningseffektivt. Det er derfor ikke muligt at indberette projektet.

Projektet i Muredam Bæk ved Muredamsengen ligger ikke i en målsat vandløbsstrækning. Vandløbet nedstrøms er registreret med høj økologisk tilstand (faunaklasse 7). Det forhold, at projektområdet ikke er målsat og der i forvejen er høj økologisk tilstand, taler ikke umiddelbart for, at projektet kan blive godkendt. Kommunen vil dog forsøge, at kontakte Miljøstyrelsen for at høre, om det er muligt at foretage en indberetning af pågældende projekt.

Plan for sidste vandrådsmøde

Den 8. september 2020 kl. 16-18 afholdes det sidste vandrådsmøde. Det er vigtigt, at alle deltager.

Ved det sidste vandrådsmøde gennemgår kommunen de 5 aktuelle projekter, som ses i ovenstående skema. I samme forbindelse, skal der udarbejdes en udtalelse fra vandrådet. Denne udtalelse skal vedlægges forslaget til indberetning, når dette skal fremlægges for Natur- og Miljøudvalget. Udtalelsen bliver desuden sendt til Miljøstyrelsen i forbindelse med indberetningen af kommunens forslag. Michael har påtaget sig opgaven at udarbejde udtalelsen på vandrådets vegne. Michael sender et foreløbigt udkast til vandrådets medlemmer inden kommende møde. Hermed kan udtalelsen tilpasses ved mødet efter ønsker.

Ved det sidste vandrådsmøde har alle medlemmer (1 repræsentant pr. forening/organisation) mulighed for at komme med bemærkninger til projektforslagene. Det er også muligt at komme med mindretalsudtalelser.

Bemærkninger eller supplerende forslag til indberetning

Det vil være muligt at komme med bemærkninger til referatet og komme med supplerende forslag til indsatser (inden for rammen) frem til den 1. september 2020. Herefter lægger vi referatet ud. I sender bemærkningerne/forslagene til Tine: Tine.Kent.Egedal@brk.dk

Venlig hilsen

Vandrådssekretariatet BRK